Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Zaaknummer:	Z/24/084638
Datum collegebesluit:	24 juni 2025
Datum commissievergadering:	10 september 2025
Datum raadsvergadering:	23 september 2025
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Sportvisie Wassenaar 2025
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Doeveren
Programma:	2. Mens en Maatschappij
Kernboodschap:	Dit is de eerste sportvisie van de gemeente Wassenaar zoals gevraagd in het coalitieakkoord Koersvast, Open en Betrokken van 2023. Met deze visie wordt voor het eerst een beeld gegeven hoe niet meer ad hoc-beleid te maken, maar vanuit de gemeente aan te geven wat de sporters in Wassenaar wel of niet mag verwachten. Sport is ontzettend belangrijk voor vele Wassenaarders. De gemeente Wassenaar ziet een groot belang in het gezond en fit houden van de Wassenaarders, zowel fysiek als mentaal. Sporten en bewegen kan hieraan een grote bijdrage leveren. Met deze sportvisie wil de gemeente focus leggen op meer vitale sportverenigingen, het stimuleren van sportdeelname en dit mogelijk te maken voor alle inwoners. Met toekomstbestendige sportaccommodaties en een omgeving die uitnodigt om te sporten en te bewegen.
Bijlagen:	*1. Sportvisie Wassenaar 2025* *2. Advies Concept Sportvisie 2025-2035 (Adviesraad Sociaal Domein Wassenaar)*
Stukken ter inzage:	n.v.t.

Beslispunten:

1. De bijgevoegde Sportvisie Wassenaar 2025 vast te stellen, met daarin de volgende vier pijlers:
   1. Versterken sportaanbieders;
   2. Verhogen sportdeelname;
   3. Beweegvriendelijke openbare ruimte;
   4. Toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties.
2. Een onderhoudsvoorziening ”gemeentelijke sportvelden” in te stellen;
3. De bestemmingsreserve Investeringen sport voor maatregelen uitvoering sportaccommodatiebeleid voor (niet-)gemeentelijke sportaccommodaties ter grootte van 129.000 euro op te heffen en dit bedrag te storten in de nieuw gevormde onderhoudsvoorziening “gemeentelijke sportvelden”;
4. Binnen het financiële kader zoals verwerkt in de Kadernota 2026 treedt de gemeente in overleg met de sportverenigingen om nader uitwerking te geven aan het benodigde beheer en onderhoud aan gemeentelijke sportvelden voor de buitensport en voor het aanstellen van specialist coördinator beheer & onderhoud buitensport.

Relatie met:

Agendapunt:
X Toezegging 665**:** ‘De onderwerpen denksporten, fietsmogelijkheden (stalling), en hoe om te gaan met verenigingen waarvan de levensvatbaarheid onder druk staat, worden opgenomen in de beleidsnota Sportvisie Wassenaar’.
☐Amendement/motie:
☐Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp
Sportvisie Wassenaar 2025

Inleiding
In het coalitieakkoord 'Samen voor Wassenaar; koersvast, open en betrokken' is een nieuwe sportvisie aangekondigd. De eerste stap naar deze visie is een startnotitie geweest. De raad heeft bij het vaststellen hiervan op 4 juni 2024 de kaders meegegeven.

Beoogd effect
Deze visie heeft ten doel bij te dragen aan meer gezonde inwoners, een inclusievere gemeente, met vitalere sportverenigingen, toekomstbestendiger sportaccommodaties en een beweegvriendelijke omgeving.

Argumenten
1.1 Met deze visie wordt uitvoering gegeven aan een actiepunt uit het coalitieakkoord
De gemeente wil graag een sportvisie opstellen waarin naast een visie ook staat hoe we de sportdeelname stimuleren, de sportaccommodaties toekomstbestendig maken en voor iedereen te gebruiken en toegankelijk zijn. Een ander aandachtspunt is hoe we het verenigingsleven vitaal krijgen en houden. In de visie komen ook thema's als duurzaamheid, beweegvriendelijke omgeving en sociaal veilig sportklimaat aan bod.

1.2 Maatschappelijke ontwikkelingen en vraagstukken vragen om een nieuwe sportvisie
Problemen rond de gezondheid van veel inwoners, knelpunten bij sportverenigingen, de toename van ongeorganiseerde en anders georganiseerde sporten en een veranderende sportbehoefte vragen om een nieuwe visie. De gemeente wil inspelen op deze ontwikkelingen en opties bieden voor de maatschappelijke vraagstukken. Ook is het belangrijk dat sportverenigingen duidelijkheid en perspectief hebben over wat de gemeente wel en niet doet.

1.3 Met de uitvoering van deze visie versterken we sportverenigingen
De gemeente zet met deze visie in op het versterken van sportverenigingen. 35% van de inwoners is lid van een sportvereniging. Zij hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Toezegging 665 over denksporten en de levensvatbaarheid van sportverenigingen is meegenomen in de Sportvisie. Dit is onder meer verwerkt in hoofdstuk 3 Beleidskader en hoofdstuk 4 Missie & Visie.

1.4 Met de uitvoering van deze visie verhogen we de sportdeelname
Vele inwoners beleven plezier aan sport en bewegen. Het bindt inwoners, zij blijven vitaal en zorgt voor een waardevol sociaal netwerk. Daarnaast verlaagt het de zorgkosten. De Social Return of Investment (SROI) is aanzienlijk. Dit blijkt uit de infographic gemeente Wassenaar 2022 van het Kenniscentrum Sport en Bewegen in de bijlage van de Sportvisie. 1 euro investeren in sport en bewegen levert een maatschappelijk rendement op van 2,57 euro.

1.5 Met de uitvoering van deze visie versterken we een beweegvriendelijke openbare ruimte
De behoefte om te bewegen in de openbare ruimte stijgt. Steeds meer inwoners maken gebruik

van de open ruimte om te sporten en te bewegen. Een beweegvriendelijke openbare ruimte gaat om verschillende voorzieningen zoals goede wandel- en fietspaden, een skatevoorziening of bijvoorbeeld een trapveldje. Deze visie investeert hierin. Toezegging 665 over fietsenrekken (stalling) is tevens als actiepunt in de visie meegenomen.

1.6 Met de uitvoering van deze visie werken we aan toekomstbestendige sportaccommodaties
Sportaccommodaties zijn de basis voor het sportbeleid. De gemeente wil onder meer het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden op orde brengen. Zowel financieel als organisatorisch investeert de gemeente in toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties.

1.7 Verenigingen en organisaties hebben over deze visie meegedacht
Op de thema-avond van 23 oktober 2024 waren zo'n 40 deelnemers aanwezig. De verenigingen en andere organisaties hebben, samen met individuele inwoners, per pijler in groepjes gediscussieerd over belangrijke aandachtspunten. Daarna zijn een paar feedbackbijeenkomsten georganiseerd voor de sport (sportverenigingen). Ten slotte is de conceptvisie voorgelegd aan onder meer de Adviesdienst Sociaal Domein, Stichting Gehandicapten Wassenaar, Vrijwilligerscentrale Wassenaar en Wassenaars Sportcontact. De meegegeven inbreng is afgewogen en waar mogelijk verwerkt in de visie en maatschappelijke opgaven.

1.8 Ook de internationale Wassenaarders zijn bij de visie betrokken
De thema-avond was in principe in het Nederlands. Om de internationale Wassenaarders te betrekken bij de visie hebben we een enquête verspreid. De opbrengst hiervan is verwerkt in de visie.

1.9 Deze Sportvisie draagt bij aan de Sustainable Development Goals (SDG's)
Sport kan bijdragen aan verschillende Sustainable Development Goals:

- Geen armoede (SDG 1) en ongelijkheid verminderen (SDG 10): een toegankelijk sportaanbod biedt kansen voor alle inwoners om te (blijven) bewegen.
- Goede gezondheid en welzijn (SDG 3): door te blijven bewegen kunnen inwoners zelf aan hun vitaliteit werken.
- Gendergelijkheid (SDG 5): gelijke kansen voor mannen en vrouwen in de sport, kunnen bijdragen aan gelijke kansen in het algemeen.
- Energie (SDG 7) en duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11): verduurzaamde accommodaties dragen hieraan bij.
- Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12): sport kan bijdragen aan verantwoorde consumptie, denk aan het bieden van gezonde opties in de sportkantines/clubhuizen.

2.1 Beheer en onderhoud bij de gemeente onderbrengen geeft meer grip op de financiën en continuïteit van tijdig en goed onderhoud
Voor beheer en onderhoud aan gemeentelijke sportvelden voor de buitensport is momenteel niets opgenomen op de begroting. Een voorbeeld hiervan is het vervangen van de drainage en een ballenvanger bij een voetbalveld. Wanneer de gemeente toeziet op het planmatig uitvoeren van het onderhoud van gemeentelijke sportvelden, kunnen de kosten beter beheerst worden. Hiermee is het beheer & onderhoud geborgd en bieden we continuïteit van tijdig en goed onderhoud voor de buitensport.

4.1 Het planmatig coördineren van beheer en onderhoud vraagt voldoende ambtelijke capaciteit
Tot nu toe is er geen medewerker die zich bezighoudt met beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden. Het college wil af van ad hoc-beleid. Om het meerjarig onderhoudsplan en andere werkzaamheden aan de sportvelden te coördineren is inzet vereist.

Kanttekeningen

1.1 Een sportvisie schept verwachtingen
Een sportvisie geeft een missie, visie en doelen aan het sportbeleid, maar schept ook verwachtingen. Om deze realistisch en behapbaar te houden voor de gemeente en de samenwerkende partijen, worden de ambities uitgewerkt en gefaseerd opgenomen in een uitvoeringsprogramma.

1.2 Een sportvisie vraagt langetermijninvestering en uitwerking
Een visie vraagt om een langetermijninvestering voor het bereiken van de doelen. Voor een gedragsverandering of toegroeien naar een gezonde leefstijl onder specifieke groepen is vaak meerdere jaren van inzet nodig. Het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) noemt als stip op de horizon: de gezonde generatie 2040. In de begroting 2025 heeft de gemeente al eenmalig extra budget gereserveerd om uitvoering te geven aan een aantal actiepunten in de Sportvisie Wassenaar 2025.

1.3 De uitwerking vraagt voldoende inzet van gemeente en andere partijen
Veel budget voor de uitvoering van de sportvisie komt uit de brede specifieke uitkering van het rijk. Omdat samenwerking tussen meerdere partijen is vereist, is medewerking en afstemming nodig van en met veel professionals. Voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Sportakkoord II stemmen een kern- en programmateam de uit te voeren activiteiten af. De krapte op de arbeidsmarkt leidt soms tot vertraging in de uitvoering.

1.4 Bezuinigingen vanuit het Rijk voor gemeenten betekenen een risico voor de uitvoering
Vooralsnog neemt de algemene uitkering van het Rijk voor gemeenten af vanaf 2026. In het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet is onder meer besloten om de brede specifieke uitkering voor het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) over te hevelen naar het Gemeentefonds en daarbij een budgetkorting van 10 procent te hanteren. Het Rijk bezuinigt daarnaast op preventie. Dit betekent dat de gemeente zelf meer moet bijpassen of de ambities moet herijken.

Uitvoering: Financiën

De gemeente heeft reeds in de begroting voor 2025 incidenteel € 52.000 extra gereserveerd om te investeren in sport. Hiermee gaat de gemeente een aantal actiepunten uit de visie uitvoeren zoals het versterken van de zwemsport met een demontabel waterpoloveld en een betere bewegwijzering bij en op het sportpark aan de Dr. Mansveltkade.

Via budgetten voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Sportakkoord II zet de gemeente geld in om sportverenigingen te versterken en vraaggerichte sport- en beweegactiviteiten op te zetten. Hiervoor wordt in 2025 onder meer het plan sociale veiligheid en het ondersteuningsplan voor verenigingen door Fit in Wassenaar uitgevoerd.

Vanuit de andere domeinen zoals duurzaamheid en speelruimte kijkt de gemeente hoe zij kan investeren in sport- en beweegvoorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het Speelruimteplan en voorzieningen op het strand via de Strandvisie.

Het college voert de besluitvorming over het toekennen van extra structurele gelden voor de uitvoering van de sportvisie op in de integrale afweging en besluitvorming in de kadernota. Zoals het aanvullende budget voor jeugdledensubsidie voor sportverenigingen. Invulling aan de visie vindt daarna plaats binnen de financiële kaders van de dan vastgestelde kadernota.

Het beheer en onderhoud (planmatige en vervangingsonderhoud) van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport wordt bijvoorbeeld vanaf 2026 organisatorisch en financieel ondergebracht bij de gemeente (afdeling Vastgoed) om te komen tot een uniforme aanpak en continuïteit.

1. Op de gemeentebalans staat een reserve Investeringen sport ter grootte van € 129.000. Deze reserve is bedoeld voor maatregelen aan (niet)gemeentelijke sportaccommodaties. Om een beroep te doen op deze middelen is een apart raadsbesluit nodig. Het college stelt de gemeenteraad voor om deze reserve om te zetten naar in een voorziening Beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden als spaarfaciliteit voor het planmatige en vervangingsonderhoud aan gemeentelijke sportvelden. En daarna deze reserve op te heffen.

2. Voor het planmatige en vervangingsonderhoud voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden wordt structureel een post opgenomen in de begroting. Het college stelt de gemeenteraad voor om hiervoor jaarlijks tot 2028 € 160.000 te reserveren en vanaf 2028 € 215.000 per jaar. De gemeente gaat in overleg met sportverenigingen voor het samenstellen van een zelfwerkzaamheidspakket dagelijkse onderhoudswerkzaamheden (demarcatie). Na vaststelling van de exacte demarcatielijst wordt de begroting mogelijk bijgesteld.

3. Voor het coördineren en uitvoeren van beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden wordt extra ambtelijke capaciteit ingezet. De personeelskosten hiervoor zijn € 90.000 per jaar.

De gemeente gaat de kosten van het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden op zich nemen binnen de kaders zoals verwerkt in de Kadernota 2026. Binnen dit financiële kader gaat de gemeente in overleg met sportverenigingen om nader uitwerking te geven aan het benodigde beheer en onderhoud aan gemeentelijke sportvelden voor de buitensport en het aanstellen van specialist/coördinator beheer & onderhoud buitensport.

Uitvoering: Juridisch kader

Gemeentewet:

- Artikel 160, eerste lid, onder b: Het college is bevoegd om beslissingen van de gemeenteraad voor te bereiden en uit te voeren.
- Artikel 147, tweede lid: De gemeenteraad heeft de algemene verordenende bevoegdheid en stelt de kaders voor het gemeentelijk beleid.
- Artikel 156: De raad kan bevoegdheden delegeren aan het college, maar behoudt de verantwoordelijkheid voor de kaders en de hoofdlijnen van beleid.

De gemeenteraad heeft op 4 juni 2024 de Startnotitie Sportvisie Wassenaar 2025-2035 vastgesteld. Hierin staat het kader en de hoofdlijnen voor het uitwerken van de Sportvisie.

Er is in Nederland geen sportwet die maakt dat gemeenten een wettelijke verplichting hebben om het mogelijk te maken dat iedere Nederlander kan sporten. Dat betekent dat er veel vrijheid bestaat bij het opstellen van sportbeleid. Het kabinet heeft in 2023 wel twee landelijke akkoorden gesloten: het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Deze akkoorden bieden een kader en inspiratie voor het gemeentelijk sportbeleid, maar leggen geen dwingende verplichtingen op. De uitwerking van deze akkoorden vinden voor een groot deel plaats in gemeenten.

Het Sportakkoord II en het GALA zijn voor gemeenten in één brede Specifieke Uitkering (SPUK) ondergebracht. Een voorwaarde om in aanmerking te komen voor de brede SPUK, was onder andere het vaststellen van het lokale Sportakkoord II. Het Sportakkoord II “Sport versterkt” is door het college op 27 juni 2023 vastgesteld.

De voorliggende Sportvisie heeft samenhang met het lokale Sportakkoord II en biedt hiermee een kader. Het Sportakkoord II focust zich op vijf thema’s: vitale sportaanbieders, vaardig in bewegen, sociaal veilig sport, inclusie en diversiteit, ruimte voor sport en bewegen. Bij het vaststellen van het herijkt akkoord heeft het college drie type functies uit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) geselecteerd voor de inzet van coaches voor verenigingsondersteuning, sportstimulering en samenhang met de visie.

Ten slotte zijn gemeenten op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) primair verantwoordelijk voor publieke gezondheidszorg, inclusief gezondheidsbevordering.

Uitvoering: Communicatie, Bekendmaking en Inwonersparticipatie

Voor het opstellen van de startnotitie voor deze Sportvisie hebben het Wassenaars Sportcontact, de Vrijwilligerscentrale Wassenaar en Fit in Wassenaar input geleverd.

De gemeente heeft samen met het Wassenaars Sportcontact en Fit in Wassenaar op 23 oktober 2024 een thema-avond georganiseerd.

Op deze avond hebben zowel verenigingen als betrokken inwoners kunnen aangeven wat zij voor de vier pijlers als aandachtspunten wilden meegeven. Op het verslag van de avond hebben de aanwezigen achteraf nog feedback kunnen geven. Daarna zijn een paar feedbackbijeenkomsten georganiseerd voor de sport (sportverenigingen). We hebben ook werkbezoeken afgelegd bij meerdere sportverenigingen om wensen, behoeften en knelpunten te verzamelen.

De conceptvisie is voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein, Stichting Gehandicapten Wassenaar, Vrijwilligerscentrale Wassenaar en Wassenaars Sportcontact. De aanbevelingen en opmerkingen die hieruit naar voren kwamen, zijn waar mogelijk meegenomen in de Sportvisie die nu voorligt.

Daarnaast is een enquête onder internationals afgenomen. 162 internationals hebben de enquête ingevuld, onder wie 15 statushouders. Hiermee heeft de gemeente meer inzicht gekregen in hun wensen en behoeften. De meest genoemde wensen en behoeften zijn verwoord in de Sportvisie.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. A.P.A. Oostermeijer,
loco-gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester